
Titulus VI.

DE EPISTOLA, GRADUALI ET ALIIS USQUE AD OFFERTORIUM.

Rub. 1. *Dictis orationibus, Celebrans positus super librum vel super Altare manibus, ita ut palmæ librum tangant, vel (ut placuerit) librum tenens, legit Epistolam intelligibili voce, et respondetur a ministro Deo gratias: et similiter stans eodem modo prosequitur Graduale, Alleluja, et Tractum ac Sequentiam, si dicenda sint. Quibus dictis, Sacerdos, si privatim celebret, ipsemet, seu minister portat librum Missalis ad alteram partem Altaris in cornu Evangelii, et dum transit ante medium Altaris, caput Cruci inclinatur, et Missale sic locat, ut posterior pars libri respiciat ipsum cornu Altaris, et non ad parietem, sive ad partem ejus contra se directam.*

2. *Locato Missali in Altari, Celebrans redit ad medium Altaris. ibique stans junctis manibus ante pectus, levatisque ad Deum oculis et statim demissis, tum profunde inclinatus, dicit secreto, Munda cor meum, et Jube Domine benedicere, Dominus sit in corde meo, ut in ordinario. Quibus dictis, vadit ad librum Missalis, ubi stans versus illum, junctis manibus ante pectus, dicit intelligibili voce, Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Deinde pollice dextræ manus signo Crucis signat primo librum super principio Evangelii, quod est lecturus, postea seipsum in fronte, ore, et pectore, dicens Sequentia, vel Initium sancti Evangelii etc. R. Gloria tibi Domine. Tum junctis iterum manibus ante pectus, stans ut supra, prosequitur Evangelium usque ad finem. Quo finito, minister stans in cornu Epistolæ post infimum gradum Altaris, respondet Laus tibi Christe: et Sacerdos elevans parumper librum, osculatur principium Evangelii, dicens:*

Per Evangelica dicta etc. præterquam in Missis defunctorum, et nisi celebret coram Summo Pontifice, Cardinali, et Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, et Episcopo, in eorum residentiis; quo casu deferatur cuilibet prædictorum osculandus liber; et Celebrans tunc non osculatur illum, nec dicit Per Evangelica dicta. Cum autem nominatur Jesus, caput versus librum inclinatur; et eodem modo versus librum genuflectit, cum in Evangelio est genuflectendum.

3. *Dicto Evangelio, stans in medio Altaris versus Crucem elevans et extendens manus, incipit (si dicendum sit) Credo: cum dicit In unum Deum, jungit manus, et caput Cruci inclinatur: quo erecto, stans ibidem junctis ante pectus manibus, ut prius, prosequitur usque ad finem. Cum dicit, Jesum Christum, caput Cruci inclinatur. Cum dicit, Et incarnatus est, usque ad Et homo factus est inclusive, genuflectit. Cum dicit Simul adoratur, caput Cruci inclinatur. Cum dicit, Et vitam venturi sæculi. Amen, producit sibi manu dextra signum Crucis a fronte ad pectus.*

216. *Epistola, graduale etc.* Sacerdos, dictis orationibus, manus disjungens, ambas separatas super librum ponit ex parte palmæ; vel melius, ne liber sordescat, super altare ab utroque latere libri et ex parte parvi digiti, ita ut palmæ librum seu ejus pulpitem ab utraque parte tangant, et pollices super librum ponantur; vel si placuerit, manibus suis librum ab utraque parte tenere potest. Manibus ita depositis, alta voce legit epistolam, in cujus fine vocem aliquantum inflectit in signum, ut minister respondeat *Deo gratias*. Similiter eodem modo stans, ac manus tenens, eadem alta voce prosequitur graduale, *Alleluja*, versus, tractum et sequentiam, si dicenda sint. De inclinationibus et genuflexionibus infra epistolam aut tractum faciendis vid. n. 116, 122, 125 et 126. In casu genuflexionis celebrans manus ex parte palmæ et ab utraque parte missalis super altare deponit.

217. *Translatio missalis.* Epistola cum reliquis recitata, missale transferendum est ad cornu evangelii. In missa privata juxta rubricas indifferens est, an ipsemet celebrans, an minister librum transferat; convenientius tamen, si possit, fit a ministro. Si ipse sacerdos librum deferat; hoc facit, antequam ad medium altaris accedat, et dum transit ante medium, caput cruci profunde inclinatur: missale autem sic locat, non ut in cornu epistolæ positum erat, sed ut posterior pars libri respiciat ipsum cornu altaris; ita ut sacerdos evangelium legens, et versus librum stans, faciem suam quasi mediam ad populum conversam habeat. Si minister missale deferat; post responsum *Deo gratias*, accedit per planum ad cornu epistolæ juxta latus celebrantis; et dum celebrans lectionem absolvit, missale cum cussino seu pulpito ambabus manibus accipit, illud transfert per planum, advertens ne tergum vertat altari, genuflectens in transitu ante medium altaris, et missale in cornu evangelii locat, ut modo de sacerdote dictum est.

218. *Munda cor* etc. Sacerdos, si minister missale deferat, graduale et reliquis in cornu epistolæ recitatis, junctis ante pectus manibus accedit ad medium altaris; si autem ipse missale transferat, eo in cornu evangelii locato, manibus ante pectus junctis redit ad medium altaris: ibidem stans, manibus ante pectus junctis manentibus, levatis ad crucem oculis et statim demissis, tum corpore profunde inclinato, manus inter se et altare ante pectus junctas tenens, sed cum iisdem altare non tangens, secreto dicit *Munda cor* etc. *Jube Domine* etc. *Dominus sit* etc. quibus orationibus integre recitatis, erectus absque ulteriori capitis inclinatione, junctis manibus transit ad cornu evangelii.

Not. 1° Inspectis verbis rubricarum, *levatis ad Deum oculis, et statim demissis, tum profunde inclinatus, dicit, Munda cor* etc. dicendum videretur, sacerdotem *Munda cor* tantum incipere posse, postquam profunde fuerit inclinatus; attamen eum posse incipere prædicta verba cum elevatione oculorum, patebit ex dicendis n. 234 et n. 239. Numquam tamen *Munda cor* incipere potest, antequam ad medium altaris accesserit, et oculos elevare inceperit.

Not. 2° Celebrans in missa semper dicit *Jube Domine*, quia Deum alloquitur; diaconus autem in missa solemniori *Domne* ad distinctionem, quia ab homine petit benedictionem.

219. *Evangelium.* Sacerdos in cornu evangelii, manibus ante pectus junctis, facie ad cornu altaris seu ad populum aliquantulum conversa, habens latus sinistram fere versus ad populum et dextrum ad altare, stans versus librum oblique quoque in altari positum, alta voce dicit *Dominus vobiscum*; deinde disjungens manus, ponit sinistram super missale (1), et pollice dextræ manus signo crucis signat primo librum super principium Evangelii, quod est lecturus, vel super signum crucis, si ad initium evangelii impressum reperitur; tum sinistra infra pectus posita, seipsum signat in fronte, ore et pectore; dicens dum librum signat *Sequentia* aut *Initium*, et dum seipsum signat in fronte, ore et pectore *Sancti Evangelii secundum N.* Quatuor illæ cruces formandæ sunt non extremitate pollicis neque ejus ungue, sed interiori pollicis parte ungui opposita, reliquis quatuor digitis extensis, sibi junctis et a pollice separatis, palma manus ad librum aut sacerdotem conversa. Lineæ crucis tantum parvæ esse debent, ita ut linea recta non frontem, et linea transversa non os excedat, et reliquæ in eadem longitudine ducantur: lineæ tamen minime rotundæ, sed rectæ et distinctæ esse debent, ita ut prima linea ducatur a parte superiori, et reducto pollice ad medium primæ lineæ factæ, formetur linea transversa a parte sinistra ad dextram. Nihil in his signationibus super nasum aut mentum faciendum est, sed pollex a fronte sine attactu nasi immediate ad os, et ab ore sine attactu menti immediate ad pectus est ducendus. Quod notandum est illis, qui pro crucibus figuras quasdam rotundas, aut unam quasi lineam a fronte ad pectus ducunt absque ulla crucis specie. Responso a ministro *Gloria tibi Domine*, sacerdos, manibus iterum ante pectus junctis, prosequitur evangelium usque ad finem: quo finito minister respondet

(1) S. R. C. 7 Sept. 1816, n. 4376-4526, 25.

Laus tibi Christe; et sacerdos utraque manu parumper elevans librum sine cussino aut pulpito, libro ad os deportato, non capite ad librum demisso, osculatur principium evangelii ad locum, quem initio signavit, interea secreto dicens *Per evangelica dicta* etc. Si opus est, invertit paginam, ut habeat principium evangelii, quod legit, et modo osculari debet. Perinde est, sive oratiunculam *Per evangelica dicta* totam dicat ante vel post deosculationem, sive prima verba *Per evangelica dicta* proferat ante deosculationem, et reliqua *deleantur nostra delicta* post eandem; ultimus autem modus præferendus esse videtur (1).

Dum nominatur *Jesus* in evangelio, caput versus librum est inclinandum, et eodem modo versus librum est genuflectendum, si fieri debeat; nisi ss. Sacramentum in altari sit expositum, quando genuflexio infra evangelium, et proinde etiam inclinatio ad ss. nomen Jesu, versus ss. Sacramentum faciendæ sunt (2).

220. *Credo.* Dicto *Per evangelica dicta* etc. et missali cum cussino aut pulpito locato prope corporale, sacerdos manibus ante pectus junctis procedit ad medium altaris: ubi absque prævia capitis inclinatione, stans erectus, alta voce dicit *Credo*, si dicendum sit; elevans et extendens manus, easque ante pectus jungens, dum dicit *Credo in unum* (ut ad *Gloria* dictum est), et caput profunde inclinans dum dicit *Deum*. Deinde capite erecto, junctis ante pectus manibus prosequitur usque ad finem. Caput inclinat, dum dicit *Jesum Christum* et *Simul adoratur*. Item genuflectit unico genu, manibus hinc inde super altare extra corporale positus, dum dicit *Et incarnatus est*: ita autem lente genuflectit, ut genuflexionem incipiat, dum prædicta verba incipit, et in ipsa genuflexione, quæ tamen sine mora esse debet, absolvat *Et homo factus est*, ac surgens dicat *Crucifixus*. In fine dum dicit *Et vitam venturi* etc. sinistra infra pectus posita,

(1) Merati p. 2, tit. 6, n. 8.

(2) Memoriale rit. pro min. eccl. de coena Dom. c. 2, § 1, n. 21.

dextra se signat a fronte ad pectus, dicens *Et vitam*, et ab humero sinistro ad dextrum, dicens *Venturi sæculi. Amen.* Notanda sunt hic eadem, quæ in fine n. 211 ad *Gloria* dicta sunt. 2º Genuflexio ad *Incarnatus est* corpore et capite erectis, non autem corpore et capite inclinatis facienda est.

Titulus VII.

DE OFFERTORIO ET ALIIS USQUE AD CANONEM.

DE OFFERTORIO ET OBLATIONE HOSTIÆ.

Rub. 1. *Dicto Symbolo, vel si non sit dicendum, post Evangelium Celebrans osculatur Altare in medio, et junctis manibus ante pectus, ibidem a manu sinistra ad dextram (ut dictum est supra) vertit se ad populum, et extendens ac jungens manus dicit Dominus vobiscum; et junctis manibus revertitur per eandem viam ad medium Altaris, ubi extendens et jungens manus, caputque Cruci inclinans dicit Oremus; tum junctis ut prius manibus, dicit Offertorium, et omnia, quæ usque ad finem Missæ in medio Altaris dicenda sunt, dicit ibidem stans versus ad Altare, nisi aliter ordinetur.*

2. *Dicto Offertorio, discooperit Calicem, et ad Cornu Epistolæ sistit, et manu dextra amovet parvam pallam desuper Hostiam, accipit Patenam cum Hostia, et ambabus manibus usque ad pectus eam elevatam tenens, oculis ad Deum elevatis, et statim demissis, dicit, Suscipe sancte Pater, etc.*

3. *Si fuerint alicæ Hostiæ non super Patenam, sed super Corporale, vel in alio Calice, seu vase pro Commu-*